

OD MORA DO MORA PO ZELENOJ ISTRI
od 20. do 27. svibnja 2016. godine

Poetični naslov zapravo je neslužbeno ime obilaznice IPP - Istarski planinarski put. Jedna od najljepših hrvatskih transverzala duga je 150 km, a proteže se od Umaga na zapadnom dijelu Istre do Crne Punte na istočnom dijelu. Planinarenje najvećim hrvatskim poluotokom pruža kompletan avanturistički doživljaj u kojem su isprepletene planine, more, prekrasna priroda i srednjovjekovni gradići. Ovaj članak tek je pokušaj da vam približim svoje iskustvo s IPP i motiviram vas da slijedite moje stope.

NAPUTCI ZA OBILAŽENJE

Istarski planinarski put spada u najdulje transverzale bivše Jugoslavije i traje 8 dana hoda. S obzirom da na putu imate tek četiri planinarska objekta (pl. dom na Poklonu i pl. dom Skitača rade vikendom, a pl. kuća pod Žbevnicom i pl. kuća Korita u fazi su obnove), morate biti spremni na noćenje pod vedrim nebom. Postoje i privatni pansioni koji nisu planinarska opcija, a postoje i određeni razlozi zašto volim snivati pod zvijezdama. Na trasi ćete često nailaziti na sela i objekte u kojima ćete naći zaklon pod nadstrešnicom, svakog dana možete na nekoliko lokacija natočiti svježu vodu, a u većim selima postoje trgovine pa ne morate imati ruksak nakrcan hranom za svih 8 dana puta. Dnevno se hoda 8-9 sati, stoga svakako preporučam obilaziti IPP tijekom proljeća. Ljeti je prevruće, a zimi su dani kratki i nestabilno vrijeme otežava hodnju. Uostalom, u proljeće ćete imati potpun doživljaj mirisne, rascvjetane zelene Istre!

PRVI DAN

Iliti nulti dan, s obzirom da ne vozim, od mene je iziskivao putovanje busom od Zagreba do Rijeke, zatim presjedanje na bus za turistički gradić Umag na sjeverozapadnoj obali Istre. Staza počinje u 13 km udaljenom selu Crveni Vrh, a tu dionicu po cesti sam prehodao prolazeći uz more kroz Zambratiju, Savudriju i velike nasade maslinika. Oluja s tučom učinila je ovu šetnju zanimljivom, a predvečer kada se vrijeme smirilo, u selu su me dočekale hrpice leda (taman za koktel) i dvije duge na nebu koje je zalazeće sunce obasjalo narančastom bojom. Zaspao sam uzbuđen, jer sam u siječnju odustao od ture zbog prekratkih dana i lošeg vremena. Radovao sam se novom pokušaju i jutru! Inače staza je nekada počinjala iz samog Umaga, no zbog velikih površina koje su prenamijenjene za sadnju maslina, početak staze preseljen je u obližnji Crveni Vrh.

DRUGI DAN

Šetnja kreće makadamom uz livade i šumicu koji se prostiru na obali Piranskog zaljeva. S druge strane vidi se Slovenija i grad Piran, a u samom zaljevu možete uživati u nasipima solane i ušća rijeke Dragonje. Već ovdje planinarska staza djelomice prati trasu Parenzane, uskotračne željeznice koje je u vrijeme Austro-Ugarske spajala Poreč i Trst. Nakon prve kontrolne točke Sv. Petar koja se nalazi na početku zaljeva, stići ćete na dva i pol sata udaljenu kontrolnu točku Markovac odakle imate pogled na zaljev iz drugog kuta. Iduća kontrolna točka je gradić Buje kojeg svakako vrijedi obići. Tipični istarski srednjovjekovni gradić s kaštelom na brdašcu odličan je vidikovac, ali i mjesto za odmor i opskrbu. Dalje se krajolik dinamično izmjenjuje - staza ide gore i dolje, kroz zelene rasvjetane livade i „zelene tunele“ tj. šumice koje vas gustim krošnjama štite od vrućine. Ovaj dio je ture je psihički naporan jer ste okruženi predivnom prirodom, ali nemate potpun planinarski doživljaj zbog male nadmorske

visine i ne obilazite nikakve vrhove, već jednostavno idete od mjesta do mjesta. No, mirisi cvijeća omamljuju dok nastavljate prema selu Triban (četvrta kontrolna točka), te dalje prema Grožnjanu. Gradić Grožnjan turistički je popularno mjesto s brojnim galerijama i restorančićima, starom crkvom i bogatom poviješću. Kada prođete 150 m dugačak tunel željeznice Parenzane, s druge strane čekaju vas polunapuštena mjestašca s brojnim kamenim kućama urušenih krovova tužno pričaju priču o ruralnoj Hrvatskoj koje polako nestaje. Prvo ćete proći kroz maleni Sv. Juraj sa ostacima stare crkvice, a zatim kroz Sv. Ivan. U selu Sv. Lucija nalazi se crkva iz 16. st. s velikom nadstrešnicom koja mi je poslužila kao prenoćište, a ispred je česma koja upotpunjuje komfor.

TREĆI DAN

Rano ustajanje nudi predivan pogled na susjedno brdo s kojeg me promatra stari grad Oprtalj, poznat kao radna destinacija mnogih umjetnika. Kroz šumice i livadice, stare zaseoke i radoznala stada ovaca koje me pozdravljaju sramežljivim blejanjem stižem u Čabrnici, selo u kojem će vas ljubazni domaćin seoskog gospodarstva ponuditi dobrom rakijicom ako budete imali sreće da ga sretnete. Odatle se spuštam u kanjon rijeke Mirne. Ovdje je kontrolna točka Greben, tj. vidikovac s kojeg puca pogled na okolna brda i kanjon. Do kanjona treba pola sata, a zatim vas staza vodi strmo gore na susjedno brdo na vrhu kojeg se nalaze sela Veli i Mali Mlun. Vršni dio brda prekriven je poljoprivrednim posjedima, ponajviše vinogradima. Sljedeća kontrolna točka je grad Buzet, a žig se nalazi uz stazu koja se nakon sela Pruhari spušta u dolinu. Buzet me dočeka vrelim ulicama i otvorenim trgovinama koje mame osvježavajućim pivom i sokovima. Nakon opskrbe opet strmi uspon do željezničke stanice koja se nalazi čak 400 metara iznad grada, a idilična staza zatim nastavlja kroz šumu do starog sela Slum. Ovdje me pred crkvom pozdravila pet stotina godina stara lipa koje se i ovog proljeće razlistala. Stoljećima je promatrala djecu koja se igraju i stanovnike koji žive svakodnevicu uz poljoprivredu i stočarstvo, a sada tužno gleda u puste uličice i napuštene kuće kojima propadaju krovovi. Nakon sat vremena stižem u slično selo Brest podno Žbevnice, gdje sam našao mjesto za noćenje.

ČETVRTI DAN

Rano ustajanje i strmi uspon za razbuđivanje - nakon dvadesetak minuta stižem do planinarske kuće u izgradnji i veselih radnika koji me pozdravljaju, a još pola sata treba mi za ležeran uspon na 1014 m visoku Žbevnicu. Unatoč skromnoj visini, vrhovi Ćićarije i Učke pružaju vrhunski planinarski doživljaj i predivne panorame. Zelena rasvjetana Žbevnica dočekala me srdačno, te uputila na drugu stranu prema starom selu Trstenik do kojeg mi je trebalo dva sata hoda. Nakon odmora i opskrbe vodom slijedi uspon „stazom ciklama“ na 1000 m visok vrh Gomila koji je predivan vidikovac. Staza s Gomile nastavlja prema kralju Ćićarije, 3 sata udaljenom Orljaku visokom 1106 m. Ova dionica nosi naziv „staza božura“. Iskreno, ne pamtim kada sam hodao toliko „šarenom“ i mirisnom stazom, a boje cvijeća opijale su me. Kad bi me sunce umaralo staza bi taman zašla u šumicu s hladovinom, a zatim opet na livade. Na Orljaku srećem stariji bračni bar (60 god) koji su stigli iz Trsta biciklima, a dovde su došli preko Žbevnice i Gomile. Zavidljen sam ovakvim ljudima i njihovim životnim stilom! Nakon Orljaka već umoran stižem do pl. kuće Korita čija je novoizgrađena veranda moj hotel. Izvor Korita podno Brajkove stijene spada među najljepše planinske lokalitete u Hrvatskoj. Hladna voda odlična je za piće, te spas za žedne planinare u prolazu. Brajkov vrh s lijepim vidikovcem ponad izvora stanište je poskoka, no nisam ih sreo.

PETI DAN

Danas odlazim u drugi kraj masiva, na Učku. Sunce je izlazilo dok me staza vodila na Veliki Planik (1272 m), najviši vrh lijepe Ćićarije. Nakon dva sata hoda stigao sam na panoramski vrh s kojeg puca pogled na Gorski Kotar i Učku, a ukoliko siđete na drugu stranu i date si još 15 minuta truda, staza će vas odvesti na niži Mali Planik koji je još ljepši vidikovac. Daljnja dva sata hodam makadamom do prijevoja Poklon, no iako dom ne radi, pored njega se nalazi restoran-pansion „Učka“ u kojem možete konzumirati jelo i piće. Meni je poslužio kao zaklon od jakog proljetnog pljuska, a zelene bujne krošnje štatile su me od jake kiše prilikom uspona na Vojak (1401 m), vrh Učke i najvišu točku na trasi IPP. Kada sam stigao do razgledne kule na vrhu kiša je stala, a vjetar razmaknuo oblake omogućivši mi da uživam u panorami. Planina me tako prihvatila i poželjela mi dobrodošlicu. Kako i nebi, kad smo stari prijatelji? Silazim prema jugu, preko livada i dalje kroz šumicu do sela Mala Učka. Sat i pol hoda udaljena je lovačka kuća podno vrha Brgud pod čijom nadstrešnicom sam našao utočište. Sama staza prolazi kroz nekadašnje pašnjake i preko grebena koji omogućuje fantastičnu panoramu, a često možete sresti i konje koji ovdje obitavaju. Cijelu noć padala je kiša, što mi je davalo nadu da ću sutra imati lijep dan.

ŠESTI DAN

Maglovito jutro razmicalo se otkrivajući komadiće plavog neba. Hodajući preko vrhova Brgud i Kremenjak imao sam lijep pogled na kotlinu koja je bila pokrivena maglenim morem, a vjetrić je polako odmicao pramenove oblaka s masiva južne Učke. Neposredno prije vrha Šikovac dočekao me prijatelj Patrik iz Pule s dva hladna piva, pa smo nazdravili našem susretu i predivnoj turi pred nama. Nakon sat vremena stigli smo na 835 m visok Sisol, najviši i najmarkantniji dio južne Učke, također poznat kao stanište poskoka. Zmije su se skrivale od hladnog povjetarca i oblaka, nisu bile raspoložene da nas plaše. Sam vrh nalazi se u makiji i ne pruža vidik, no već u nastavku staza postaje panoramska i omogućuje pogled na more i otok Cres. Kroz rasvjetane livade idemo nizbrdo prema srednjovjekovnom gradu Plomin, tipičnom istarskom kaštelu na vrhu brda. Romantične puste uličice, šareno svijeće koje raste iz pukotina zidina i panoramski pogled s terase crkve iz 11. stoljeća vrijedni su našeg dolaska! Svega pola sata silaska treba do Plomin Luke u kojoj se nalazi termoelektrana, a smješten sam u svlačionici pored nogometnog igrališta zahvaljujući dobroti uprave NK Plomin. Patrik i ja se rastajemo nakon pive ispred dućana, žao mi je da ću do kraja puta dogurati sam kako sam i krenuo.

SEDMI DAN

Onaj tko bi zaključio da nakon silaska s Učke više nema planina pa tako ni muke, ljuto bi se prevario! Još se sunce nije uzdiglo na plavo nebo, a ja sam se kupao u znoju penjući se na vrh Kuk s druge strane plominskog zaljeva. Strma, ali vrlo atraktivna staza s nekoliko penjačkih detalja u stijeni pruža odlične panorame na Plomin Luku, plominski zaljev, stari grad Plomin zavijen u jutarnju izmaglicu, vrh Sisol i dolinu koja je još uvijek potopljena u maglenom moru. Fantastičan prizor u kojem planina dotiče mora ostavila me bez daha - još jedan dokaz da brdo ne mora biti visoko da bi planinara zadivilo! Nastavljam stazom do nešto višeg vrha Munac, a zatim preko livada i kroz makiju do vrha Standar (474 m) koji je kontrolna točka. U daljini na brdašcu maše mi stari grad Labin, već vidim da do njega ima dobra tri sata hoda. Tura je žestoka jer staza me najprije spušta gotovo do mjesta Rabac (odlične plaže), a zatim opet diže prema Labinu. Kada sam se spustio do kraja strmom stazom osiguranom sajlama stigao sam do jezerca koje tvori rječica u nekoliko kaskada. Paklenu vrućinu pobijedio sam umivanjem u ledenoj vodi, a grupica golih njemačkih turista čak se kupala i vrištala od

radosti. Uspion prema Labinu završio je uz osvježavajuća pića pred dućanom, te obilaskom starog grada koji je ujedno kontrolna točka. Iako sam mislio da daljnjih 5 sati ture neće biti velik problem, psihički mi je to bilo veliko opterećenje. Do tri sata udaljenog vrha Oštri (531 m) vodi prekrasna staza koja nema značajnih visinskih oscilacija, no vrućina i umor učinili su svoje. Imao sam osjećaj da nikada neću stići, a bolovi u izmučenim stopalima onemogućavali su da uživam u prirodi. U jednom trenutku kada sam sjeo da se odmorim, 15 metara od mene došla je srna i radoznalo me promatrala. „Eto, zato planinarim“ pomislim i prevladam krizu koja me obuzela. S vrha Oštri pruža se lijep pogled na Kvarner, no bujna vegetacija i visoka stabla onemogućuju potpun vidik. Dva sata laganog hoda trebalo mi je od vrha Oštri do sela Skitača u kojoj se nalazi lijepi planinarski dom. Zbog radnog tjedna nije radio, pa sam spavao pod nadstrešnicom ispred ulaza. Bio sam izmučen, ali sutra ću nakon kratke šetnje doći do kraja!

OSMI DAN

Nakon ustajanja i pakiranja zaputim se stazom koja me spušta kroz šumarke i livade do mora, na Crnu Puntu koja je posljednja kontrolna točka IPP. Impozantne hridine nježno miluje more koje me pozivalo da se umijem u njemu, a olakšanje koje me prošlo teško je opisati. Kada sam stigao do ceste i „ulovio“ stop do Labina odakle sam se vraćao doma, očekivano me nakon olakšanja preplavio val oduševljenja, pomiješan sa žaljenjem što je gotovo. Moj ruksak, moje kuhalo i moj medo bili su mi vjerno društvo na ovoj avanturi, a dobri ljudi koje sam susretao putem svojom ljubaznošću dopunili su kompletan doživljaj. Istra je zemlja prekrasnog mora i isto tako planina, neopisivo zelene prirode, dobrih ljudi i bogate kulturno povijesne baštine. Smatram ovu transverzalu čak i atraktivnijom i zanimljivijom od kultnog Velebitskog planinarskog puta, te je svakako preporučam svakom ljubitelju planinarenja. Ovaj doživljaj je neopisiv dragulj u mom projektu nazvanom „Hrvatsku volim putujući“ čiji je cilj potaći ljude da putuju svojom domovinom kako bi je bolje upoznali i više voljeli. Na kraju, mogu mi sve u životu uzeti, ali ne uspomene na ćićarijska jutra, Istru koja se budi u izmaglici i plavetnilo neba nad rascvjetanim planinskim livadama koje na kraju dotiču more. Nakon ovakvih tura, osjećam se kao najbogatiji čovjek na svijetu!

Matej Perkov